

ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА НА АКТИВНАТА ПОЛИТИКА НА ПАЗАРА НА ТРУДА ОТ ГЛЕДНА ТОЧКА НА УЧАСТВАЛИТЕ В НЕЯ РАБОТОДАТЕЛИ

Атанас Атанасов

*Университет за национално и световно стопанство,
Катедра „Статистика и иконометрия“*

atanassov@econometrica.bg

Резюме: *В тази статия са представени основните резултати от проучването на участвалите в активната политика на пазара на труда работодатели. Анализът започва с описание на основни характеристики на организациите, участвали в програми и мерки за заетост. Следва представяне на участието в програмите и мерките, оценка, направена от работодателите, на съответните програми/мерки, както и на влиянието им върху организацията. Анализът завършва с описание на регионалните характеристики на работодателите, участвали в програми и мерки за обучение и заетост.*

По време на икономическа криза, най-важно е да се акцентира върху ефикасните програми и мерки, които при ограничен бюджет биха довели до максимален възможен ефект. Обаче, не бива да бъдат забравяни и най-уязвимите групи на пазара на труда, които са основната целева група и разчитат в голяма степен на провежданите програми и мерки. Крайният извод, който може да се направи от проучването е, че програмите и мерките трябва да се разглеждат комплексно и колкото по-разнообрази са те, толкова повече целеви групи ще бъдат обхванати. В крайна сметка не бива да бъде премахвана една програма или мярка затова, че тя не е ефективна, а само да се минимизират неефективните програми и да се насочат повече средства към тези програми, които имат висока икономическа ефикасност.

Ключови думи: Пазар на труда; последваща оценка на активната политика на пазара на труда; изследване сред работодатели; програми и мерки за заетост

УВОД

Както България, така и целият Европейски съюз (ЕС) днес са изправени пред структурни промени и предизвикателства, произтичащи от динамиката на икономиките в световен и национален мащаб, все по-застаря-

ващата работна сила, както и нарастващите изисквания към нейното качество и регистрирания недостиг на работна сила в някои сектори. Допълнително усложнение на пазара на труда привнася икономическата и финансова криза, която доведе до високи нива на безработица, особено сред младите хора и различните уязвими групи.

Стремежите на ЕС са насочени към пълно възстановяване на икономиките на страните-членки след тежката световна криза, което трябва да доведе до икономически растеж, повече работни места, подобряване на жизненото равнище на населението и постигане на обща конкурентоспособност на Европейския съюз. От своя страна, пазарът на труда има много важно значение както за стабилността на икономиката, за общественото и социалното развитие на страната, така също и за равнището и качеството на живот.

В тази връзка мониторингът и последващата оценка на политиките и програмите, прилагани в България, се явяват ключови елементи от процеса на управление в страната. В бъдещата политика на пазара на труда следва да се отчитат промените в потребностите на целевите групи, ограничените бюджетни разходи, високите обществени очаквания към активните политики на пазара на труда, както и необходимостта от повишаване на ефикасността и ефективността на програмите и насърчителните мерки.

В статията са представени някои от основните резултати от извършеното проучване сред работодателите, участвали в активната политика на пазара на труда в България, които са наели безработни лица чрез бюрата по труда, използвайки програмите и меките, включени в Националния план за действие по заетостта. Проучването е част от широкомащабен проект на тема „Извършване на последваща оценка на всички елементи (програми и мерки за заетост) на активната политика на пазара на труда в следните направления: насоченост; релевантност към Стратегията на ЕС „Европа 2020“; икономичност; ефективност; ефикасност“, който е осъществен от Обединение „И-Рисърч“¹ през 2014 г. и възложен от Министерство на труда и социалната политика.

Една от **основните цели** на проучването е да се извърши последваща оценка на активната политика на пазара на труда от гледна точка на работодателите, като се установи тяхната роля и степента на удовлетвореност след приключване на програмите и мерките. Именно това се има предвид под последваща оценка, която от своя страна, впоследствие се използва, за да се избегнат бъдещи проблеми при ефективното планиране и изпълнение на активната политика на пазара на труда в страната.

Специфичната цел е на база на резултатите от изследването да се формулират изводи, препоръки и предложения за приоритетни направления за развитие на политиката по заетостта. За постигането на тези цели е разработена и изчислена цялостна последващата оценка на програмите, проектите и мерките за заетост, финансирани със средства от държавния бюджет в направленията:

---

¹ Последващите оценки на активната политика на пазара на труда в този проект са извършени от автора, който е и управител на Обединение „И-Рисърч“